

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli d. 2 Maj 1871, kl. 3 e. m.

Sammansatta Stats- och Bevillnings-Utskottets Betänkande, angående förhöjd afgift för stämpling af spelkort samt om ersättning af statsmedel till en del barmhertighetsinrättningar, hvilka af samma afgift åtnjuta andelar, m. m.

Sedan inom Bevillnings-Utskottet förslag blifvit väckt, att stämpelafgiften för spelkort, hvilken för närvarande utgör 12 skillingar Banko, motsvarande 37½ öre Riksmünt för kortlek, skulle till dubbla beloppet, 75 öre, förhöjas, samt i sammanhang dermed framställning skett derom att till förekommande af det menliga inflytande, som en i följd af skatteförhöjningen möjligen minskad förbrukning skulle kunna komma att medföra i afseende på inkomsterna för en del barmhertighetsinrättningar, hvilka nu af kortstämpelmedlen äro till vissa andelar berättigade, bestämda anslag af statsmedel skulle dessa barmhertighetsinrättningar tilldelas i ersättning för deras andelar af kortstämpelafgiften, hvilken i stället skulle till hela sitt belopp ingå till statsverket; så har i afseende på sistberörda framställning Bevillnings-Utskottet funnit nödigt med Stats-Utskottet öfverlägga; hvadan frågan i sin helhet blifvit, jemlikt 47 § Riksdags-ordningen behandlad af Sammansatt Stats- och Bevillnings-Utskott, som nu får rörande densamma afgifva utlåtande.

Det torde härvid först tillåtas Utskottet att lemna en kortfattad öfversigt öfver äldre och nu gällande lagstadganden uti ifrågavarande hänseenden. Kortstämpelafgiften, som, hvad inrikes tillverkade spelkort angår, påbjöds år 1748, blef år 1756 bestämd att utom stämpelkostnaden, 4 öre kopparmynt, utgå med 6 öre samma mynt, hvilka 6 öre skulle delas lika emellan lasarettet och barnhuset på Ladugårdslandet (frimurarebarnhuset), hvilka båda barmhertighetsinrättningar således erhöles

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 4 Saml. 2 Afd. 1 Häft.

hela kortstämpplingsafgiften. Detta fortfor, sedan 1756 års författning blifvit genom Kongl. Förordningen den 24 April 1788 upplifvad och den förstnämnda år stadgade afgift förklarats fortfarande skola erläggas med 6 runstycken, till år 1812, då, utöfver förenämnda afgift af 6 runstycken, i Bevillningsstadgans 4 art. 6 § föreskrefs en bevillningsafgift af 2 skillingar Banko för hvarje spelkortlek, som i riket tillverkades, hvilken sistnämnda afgift lika med öfriga bevillningen ingick till statsverket. Vid 1815 års riksdag funno Rikets Ständer, med afseende på de svårigheter, hvori allmänna barnhuset kommit synnerligast genom förlusten af den andel af kronotiondespanmålen, som dit förut utgått från Finland, skäligt att till ersättning härför bevilja barnhuset hälften af bevillningsafgiften för de i Stockholm tillverkade spelkort eller en skilling Banko för hvarje kortlek. På samma gång tillades jemväl barnhusen eller, der sådana ej funnos, fattigvårdsinrättningarne i de städer, der kortfabriker funnos, rätt till halfva bevillningsafgiften för de i samma städer tillverkade spelkort. Sedermera förblef kortstämpelafgiften 2 skillingar 6 runstycken Banko intill år 1835, då den förhöjdes till 6 skillingar Banko, hvarefter den år 1842 ytterligare förhöjdes till 8 skillingar Banko allt för hvarje kortlek och med bibehållande för samtliga ofvannämnda barmhertighetsinrättningar af förut stadgade andelar af afgiften. Slutligen blef vid 1853—1854 årens riksdag en förhöjning af 4 skillingar Banko för hvarje kortlek bestämd, hvilken förhöjning till hela sitt belopp, med afseende å allmänna barnhusets behof af understöd, skulle komma nämnda barnhus ensam till godo. Enligt den i följd af sistberörda riksdagsbeslut utfärdade, nu gällande författning i ämnet, Kongl. Förordningen den 15 December 1854 utgör således kortstämpelafgiften 12 skillingar Banko eller 57½ öre Riksmünt för hvarje kortlek, af hvilken afgift allmänna barnhuset åtnjuter dels en skilling Banko för hvarje i Stockholm tillverkad kortlek och dels 4 skillingar Banko för hvarje inom hela riket tillverkad kortlek, barnhusen eller fattigvårdsinrättningarne i öfriga städer, der kortfabriker finnas, erhålla en skilling Banko för hvarje i dessa städer tillverkad kortlek samt serafimer-lasarettet och frimurarebarnhuset bekomma hvardera 5 runstycken Banko för hvarje inom riket tillverkad kortlek.

Beträffande nu frågan om den föreslagna förhöjningen i kortstämpplingsafgiften; så och då densamma utgör skatt å förbrukningen af en artikel, som på intet sätt kan hänföras till nödvändighetsvaror, och denna skatt företrädesvis, om ej uteslutande drabbar dem, som förmå bära större skattebördor, har Utskottet ansett densamma nu, då ökade statsbehof påfordra beredande af ökade tillgångar, kunna och böra anlitas för att i sin mån bidra till fyllande af dessa behof. Enligt de uppgifter, Utskottet förskaffat sig angående antalet stämplade kortlekar och därför erlagd bevillning från och med 1845 (Bil. A), har denna bevillning i medeltal för de tio sistförlutna åren utgjort 68,161 R:dr 65 öre; hvadan genom en fördubblad stämpplingsafgift en icke så oväsentlig tillökning i statsinkomst skulle kunna påräknas. Härvid kan visserligen invändas, att den förhöjda afgiften torde förorsaka minskadt använ-

dande af nya spelkort; och om äfven detta må antagas i någon mån blifva följden af en så betydlig skatteförhöjning som den nu ifrågasatta, lärer dock erfarenheten af den sednaste skatteförhöjningens inverkan, enligt hvad nyssnämnda uppgift (Bil. A) utvisar, tillåta det antagande, att skatteförhöjningen skall i det hela medföra en ökad inkomst. Utskottet har således ansett sig böra tillstyrka den föreslagna förhöjningen i afgiften för stämpling af spelkort.

Vidkommande härefter den gjorda framställningen, att ofvanberörda barmhertighetsinrättningar, hvilka för närvarande åtnjuta vissa andelar af kortstämplingsmedlen, skola i stället erhålla bestämda statsbidrag, så visar den utredning, här ofvan blifvit lemnad, att berörda förmåner sedan längre tider tillbaka egt rum och blifvit dessa barmhertighetsinrättningar förnyade gånger tillförsäkrade; hvarföre samma förmåner, med fästadt afseende jemväl på det allmänna gagn, dessa inrättningar medföra, icke torde kunna eller böra dem fräntagas eller några sådana åtgärder vidtagas, att minskning i desamma tilläfventyrs kan uppstå. Då det nu må vara att förutse, att antalet kortlekar, som komma att stämplas, i följd af den fördubblade beskattningen kommer att åtminstone i någon mån aftaga, så skulle en åtgärd i afsigt att bereda statsverket en fördel leda till minskning i dessa barmhertighetsinrättningars inkomster, om icke annan lämplig utväg att betrygga dessa inrättningar vid den dem tillförsäkrade förmån tillika vidtages. En sådan utväg vore väl att samtidigt med skatteförhöjningen tilldela barmhertighetsinrättningarne en ökad andel i den förhöjda beskattningen; men då förhöjningen egentligen har till grund att öka statsverkets inkomst, samt det i allt fall synes mera lämpligt och ledande till såväl reda i statsförvaltningen som största trygghet för nämnda inrättningar, att det bidrag, staten dem beviljat, utgår såsom ett till beloppet bestämdt och påräkneligt anslag, i stället för ett ovisst och till beloppet vexlande, såsom förhållandet är med andelarne i kortstämplingsavgiften, har den föreslagna förändringen i detta hänseende synts Utskottet ändamålsenlig. Detta gäller likväl i afseende endast å de inrättningar, allmänna barnhuset, frimurarebarnhuset och serafimerordens-lasarettet, hvilkas vidmakthållande med afseende å deras omfattande gagneliga verksamhet kan anses mera såsom en statens angelägenhet, såsom ock synes deraf, att dessa inrättningar fått sig tillerkända andelar af kortstämplingsavgiften inom hela riket. Att deremot bereda de städer, hvilka för sina fattigvårdsinrättningar för närvarande hafva andel i stämpelavgiften för kort, som i staden tillverkas, bestämda statsanslag, skulle blifva att på statens bekostnad ersätta en på tillfälligheten af kortfabriks tillvaro och verksamhet inom staden beroende inkomst med en ständig och stadigvarande, hvilket synes desto mindre lämpligt, som, om äfven dervid fästades villkoret att anslaget skulle upphöra, om fabriken nedlades, det möjligen kunde låta sig göra att bibehålla rättigheten till det fixerade statsanslaget genom att använda någon del deraf såsom premium för en kortfabriks mera skenbara än verkliga fortvaro. Omsorgen om dessa fattigvårdsinrättningar är dessutom en kommunens närmaste angelägenhet; hvidan

det jemväl af sådan anledning torde finnas olämpligt att utbyta den nu medgifna villkorliga rätten emot något fast statsanslag; och har Utskottet således ansett fattigvårdsinrättningarne i de landsortsstäder, i hvilka kortfabriker nu finnas, väl böra bibehållas vid den dem tillagda rätt att uppbära ett bestämdt belopp af en skilling Banko för hvarje i staden tillverkad kortlek, så länge nuvarande kortfabrikationen der pågår; hvaremot en dylik rätt icke vidare torde för framtiden böra medgifvas.

För bestämmande af beloppen utaf de statsanslag, hvilka, enligt Utskottets nu uttalade åsigter, såsom ersättning för de till staten ingående andelar i kortstämplingsafgiften böra tilldelas allmänna barnhuset, frimurarebarnhuset och serafimerordens-lasarettet, har Utskottet förskaffat sig upplysningar ur Riksgälds-kontorets räkenskaper angående kortstämplingsmedlen samt af dem inhemtat, att, på sätt af bilagan B. närmare visar sig, de belopp, nyssnämnda barmhertighetsinrättningar i årligt medeltal under de sistförflutna tio åren åtnjutit af ifrågavarande afgift, utgjort, för allmänna barnhuset 26,110 R:dr 80 öre samt för hvardera af frimurarebarnhuset och serafimerordens-lasarettet 4,420 R:dr 5 öre, med anledning hvaraf Utskottet trott sig böra föreslå ersättningsanslagen i jemnade tal till 27,000 R:dr för allmänna barnhuset och 4,500 R:dr för frimurarebarnhuset och serafimerordens-lasarettet.

De föreskrifter, som i händelse Utskottets förslag om en förhöjd stämpelafgift bifalles, blifva erforderliga dels i fråga om tiden, inom hvilken redan stämplade kort böra omstämplas och om sättet, huru dervid skall tillgå, dels om kontrollerna i öfrigt öfver afgiftens behöriga utgörande, och i sammanhang dermed om de möjligen skärpta ansvarsbestämmelser, som för öfverträdelser af härom blifvande föreskrifter må finnas erforderliga, torde lämpligast, på sätt förut egt rum i dylikt fall, öfverlemnas åt Kongl. Maj:t att meddela vid utfärdande af den författning i ämnet, som blifver en följd af den förhöjda kortstämpelafgiften.

I enlighet med hvad nu blifvit anfördt, hemställer Utskottet:

- a) att kortstämpelafgiften måtte från och med år 1872 förhöjas med 37½ öre och sålunda bestämmas till 75 öre för hvarje kortlek;
- b) att i stället för de andelar af kortstämpelafgiften, hvilka enligt Kongl. Förordningen den 15 December 1854 tillkomma allmänna barnhuset, frimurarebarnhuset och serafimerordens-lasarettet och hvilka särskilda andelar med den nya stämpelafgiftens tillämpning torde till statsverket indragas, bestämda statsanslag att från Riksgälds-kontoret utgå torde anvisas åt dessa barmhertighetsinrättningar med följande belopp årligen:

1:o) till Allmänna Barnhusinrättningen 27,000 R:dr,

2:o) till Frimurarebarnhuset 4,500 R:dr och

3:o) till Serafimerordens-lasarettet 4,500 R:dr;

- c) att den i äldre författningar till fattigvården i landsortsstäder, der kortfabriker finnas, af kortstämpelafgiften tillagda andel en

skilling Banko eller $3\frac{1}{8}$ öre för hvarje kortlek, som i staden tillverkas, fortsfarande må utgå inom de städer, der fattigvården nu uppbär en sådan afgift, men att dylik afgift till fattigvården icke må framdeles medgifvas för andra städer, inom hvilka kortfabrik möjligen kan uppstå och icke heller i städer, der den nu uppbäres, såvida kortfabrikationen derstädes utöfver ett års tid blifvit afbruten;.

d) att Riksdagen måtte i underdänig skrifvelse, med anmälan af dessa beslut, hos Kongl. Maj:t tillika anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes utfärda allmän författning i ämnet och deri bestämma ej allenast den tid, inom hvilken redan stämplade kort böra omstämplas, utan ock sättet, huru dervid skall tillgå, samt tillika föreskrifva de ytterligare kontroller öfver afgiftens behöriga erläggande äfvensom det skärpta ansvar för öfverträdelser af föreskrifterna härom, hvilka Kongl. Maj:t kan finna erforderliga och lämpliga.

Stockholm den 2 Maj 1874.

På Utskottets vägnar:

A. G:son Bennich.

Uppgift på stämplade kortlekar och därför erlagd bevillning från och med år 1843 till och med år 1870.

År	Antalet stämp- lade kortlekar.	Erlagd afgift.	Af den erlagda afgiften tillkommer:						
			Allmänna Barnhuset.	Allm. Barnh. och Fattigin- rättningarne.	Frimurare- Barnhuset.	Serafimer- Ordens-Lasa- rettet.	Summa.		
		R:mt.	R:mt. å 12½ öre	R:mt. å 3½ öre	R:mt. å 2½ öre	R:mt. å 2½ öre	R:mt.		
1843	125 389	31 347 25							
1844	136 476	34 119 —							
1845	154 848	38 712 —							
1846	192 160	48 040 —							
1847	197 020	49 255 —							
1848	188 352	47 088 —							
1849	179 272	44 818 —							
1850	188 004	47 001 —							
1851	201 804	50 451 —							
1852	194 466	48 616 50							
1853	200 256	50 064 —							
1854	247 210	61 802 50							
1855	* { 18 674 2 334 25 177 924 66 721 50	24 574 75	5 560 12	1 390 03	1 390 03	32 914 93			
1856	233 628	87 610 50	29 203 50	7 300 87	1 825 22	1 825 22	40 154 81		
1857	216 948	81 355 50	27 118 50	6 779 63	1 694 92	1 694 92	37 287 97		
1858	145 796	54 673 50	18 224 50	4 556 12	1 139 02	1 139 02	25 058 66		
1859	181 148	67 930 50	22 643 50	5 660 87	1 415 22	1 415 22	31 134 81		
1860	220 664	82 749 —	27 583 —	6 895 74	1 723 94	1 723 94	37 926 72		
1861	204 428	76 660 50	25 553 50	6 388 37	1 597 09	1 597 09	35 136 05		
1862	202 552	75 957 —	25 319 —	6 329 74	1 582 43	1 582 43	34 813 60		
1863	207 942	77 967 —	25 989 —	6 497 25	1 624 31	1 624 31	35 734 87		
1864	193 448	72 543 —	24 181 —	6 045 25	1 511 30	1 511 30	33 248 85		
1865	193 156	72 433 50	24 144 50	6 036 12	1 509 03	1 509 03	33 198 68		
1866	177 108	66 415 50	22 138 50	5 534 62	1 383 65	1 383 65	30 440 42		
1867	180 016	67 506 —	22 502 —	5 625 50	1 406 37	1 406 37	30 940 24		
1868	127 484	47 806 50	15 935 50	3 983 87	995 96	995 96	21 911 29		
1869	163 340	61 252 50	20 417 50	5 104 37	1 276 08	1 276 09	28 074 04		
1870	168 200	63 075 —	21 025 —	5 256 25	1 314 06	1 314 06	28 909 37		

*) Det öfversta af dessa båda tal angifver antal omstämplade kortlekar, det andra nystämplade.

Bil. B.

**Uppgift på de belopp nedannämnde välgörenhetsinrättningar haft
af kortstämpelmedlen under åren 1861—1870.**

År.	Allmänna Barnhuset.	Frimurare- Barnhuset.	Serafimer- Lasarettet.	Norrköpings fattige.	Malmö fattige.	Örebro fattige.	Borås fattige.	Gefle fattige.
1861	{ 25 553 50 4 173 75	1 597 09	1 597 09	1 869 75	113 62	—	—	231 25
1862	{ 25 319 — 3 994 37	1 582 43	1 582 43	1 971 —	151 87	—	—	212 50
1863	{ 25 989 — 4 272 75	1 624 31	1 624 31	1 802 25	159 75	—	—	262 50
1864	{ 24 181 — 3 604 50	1 511 30	1 511 30	1 939 50	157 50	—	—	343 75
1865	{ 24 144 50 3 481 12	1 509 03	1 509 03	2 178 —	132 75	—	—	244 25
1866	{ 22 138 50 3 626 —	1 383 65	1 383 65	1 566 —	173 25	—	—	159 37
1867	{ 22 502 — 3 442 50	1 406 37	1 406 37	1 845 —	288 —	—	—	50 —
1868	{ 15 935 50 1 914 75	995 96	995 96	1 642 50	317 25	—	9 37	100 —
1869	{ 20 417 50 2 804 25	1 276 08	1 276 09	1 867 50	342 —	81 25	9 37	—
1870	{ 21 025 — 2 578 50	1 314 06	1 314 06	2 295 —	301 50	81 25	—	—
S:ma	261 107 99	14 200 28	14 200 29	18 976 50	2 137 49	162 50	18 74	1 603 62
I medeltal för år ...	26 110 80	1 420 03	1 420 03	1 897 65	213 75	81 25	—	—